

POSTANOWIENIE

7 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 7 lipca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.P.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 12 marca 2025 r., VI ACa 564/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nakazuje zwrot z kasy Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Bank spółki akcyjnej w W. kwoty 2745 (dwa tysiące siedemset czterdzieści pięć) złotych tytułem części opłaty kasacyjnej.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 12 marca 2025 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie z powództwa M.P. przeciwko Bank spółce akcyjnej w W. o zapłatę, zmienił na skutek apelacji pozwanej wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 22 września 2022 r. w ten sposób, że uchylił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym (pkt 1), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt 2) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 3).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana, wskazując na naruszenie art. 405 w zw. z art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”) w zw. z art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: „TFUE”).

3. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Podawała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne i potrzeba wyjaśnienia:

- czy sądy powszechne, rozstrzygając o rozliczeniu świadczeń nienależnych po stwierdzeniu nieważności umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem waluty obcej, powinny stosować teorię dwóch kondykcji, przyjętą w uchwale Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, mającej moc zasady prawnej, czy też – w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 czerwca 2025 r., C-396/24 – są zobowiązane odstąpić od stosowania tej uchwały i przyjąć rozliczenie w oparciu o teorię salda jako zgodną z prawem Unii Europejskiej, w szczególności z dyrektywą 93/13;

- czy wobec sprzeczności uchwały Sądu Najwyższego z 6 maja 2021 r., III CZP 6/21, z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, sądy powszechne rozstrzygające o rozliczeniu świadczeń nienależnych po stwierdzeniu nieważności umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem waluty obcej powinny zawiesić postępowanie do czasu odstąpienia przez Sąd Najwyższy od zasady prawnej wyrażonej w powyższej uchwale.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń

umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą

szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

6. Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzi powołana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Sformułowane w skardze zagadnienia były już przedmiotem analizy Sądu Najwyższego w wyrokach z 5 września 2025 r., II CSKP 550/24, oraz z 18 września 2025 r., II CSKP 6/25. We wskazanych orzeczeniach Sąd Najwyższy podał, że po wydaniu wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, w przestrzeni publicznej został wyrażony pogląd, jakoby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej odrzucił stosowanie teorii dwóch kondykcji i za właściwą uznał teorię salda także w sprawach, w których roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia dochodzi konsument.

Sąd Najwyższy wyjaśnił jednak, że wydanie przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyroku z 19 czerwca 2025 r., C-396/24, nie mogło mieć bezpośredniego wpływu na związanie uchwaloną zasadą prawną zawartą w uchwale składu całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22. Wskazany wyrok został wydany na podstawie art. 267 TFUE, zgodnie z którym Trybunał jest właściwy m.in. do orzekania w trybie prejudycjalnym o wykładni aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii Europejskiej, co w tym

przypadku oznaczało wykładnię dyrektywy 93/13. Zgodnie z art. 91 ust. 3 Konstytucji, jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, prawo przez nią stanowione jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami. Reguła ta odnosi się także do tzw. prawa wtórnego Unii Europejskiej, jednak nie obejmuje dyrektyw, które zgodnie z art. 288 akapit 3 TFUE wiążą i są skierowane do państw członkowskich w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiając organom krajowym swobodę wyboru formy i środków. Oznacza to, że dyrektywy, w tym dyrektywa 93/13, której interpretacji dokonał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 19 czerwca 2025 r., nie stanowią bezpośrednio ani źródła uregulowania zasad proceduralnych, którymi powinny kierować się sądy krajowe, ani źródła regulacji stosunku prawnego stron. W związku z tym z interpretowanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej dyrektywy nie wynikają żadne normy prawne, które mogłyby mieć pierwszeństwo przed normami prawa polskiego. Na podstawie art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym następuje stan związania uchwałą składu całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22.

Ponadto, z motywów, którymi kierował się Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, odrzucając teorię dwóch kondykcji w przypadku dochodzenia zwrotu nienależnego świadczenia przez bank, można wywieść, że w razie stwierdzenia nieuczciwego charakteru umowy sąd powinien upewnić się, iż wydawane przez niego orzeczenie zniechęci przedsiębiorcę do wprowadzania nieuczciwych warunków w umowach oferowanych konsumentom, a jeżeli umowa nie może obowiązywać po usunięciu z niej nieuczciwych warunków, sąd powinien podjąć niezbędne środki dla ochrony konsumenta przed szczególnie szkodliwymi konsekwencjami. Zastosowanie aksjologii leżącej u podstaw wyroku Trybunału sytuacji, w której roszczenie o zwrot świadczenia dochodzone jest przez konsumenta, prowadzi do wniosku, że to przyjęcie teorii dwóch kondykcji jest rozwiązaniem właściwszym, gdyż wywiera pożądaną skutek prewencyjny i lepiej zabezpiecza interesy konsumenta. Teoria ta niewątpliwie ułatwia konsumentowi realizację jego własnego roszczenia i pozostawia mu do wyboru więcej opcji ochrony swoich praw. Konsument może bowiem dochodzić zwrotu całego

spełnionego świadczenia albo podjąć decyzję o potrąceniu roszczenia o zwrot z roszczeniem banku, jeżeli uzna tę opcję za korzystniejszą dla siebie.

W konsekwencji Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zastosowanie teorii dwóch kondykcji nie stoi w sprzeczności z art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 przy uwzględnieniu jego interpretacji przyjętej w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 czerwca 2025 r.

Tym samym Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że podane w skardze kasacyjnej w ramach wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. kwestie zostały już dostatecznie wyjaśnione w orzecznictwie, natomiast skarżąca nie przedstawiła nowych argumentów, świadczących o potrzebie dokonania kolejnej analizy.

7. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 *a contrario* k.p.c.).

8. Rozstrzygnięcie o zwrocie części opłaty uiszczonej od skargi kasacyjnej w związku z nieprzyjęciem jej do rozpoznania uzasadnia art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. b w zw. z art. 80 ust. 1 i art. 80a u.k.s.c.

(G.N.-J.)

[SOP]